

[Aksel Larsen.]

virkelig udsigt til, at statsmændene er i besiddelse af så megen fornuft, at de kan sige til sig selv, at det ikke går an at slippe krigen løs. Jeg går også ud fra, at ræsonnementer af denne art har været medvirkende til det sidste års udvikling og afspænding i den internationale politik, som i hvert fald foreløbig fører os frem mod topmødet mellem stormagterne; men på den anden side har man disse forfærdelige våben, og man producerer dem stadig væk. Efter de nyeste oplysninger, jeg mener at være i besiddelse af, råder man i Amerikas Forenede Stater over 70 000 brintbomber, og man regner derovre med, at Sovjetunionen i hvert fald råder over halvdelen af dette antal, nemlig 35 000 brintbomber. Der skal jo ikke eksplodere så forfærdelig mange af disse, før jorden er totalt ubeboelig, før ikke alene alt menneskeliv, men formentlig alt organisk liv på jorden ikke mere eksisterer, men dog fortsætter man med produktionen af den slags våben.

Uanset om man har nået det, man behager at kalde terrorbalance — i grunden et forfærdeligt begreb — eksisterer risikoen for, at en krig kan bryde ud. Hvis en krig bryder ud, hvori stormagterne er impliceret, kan man være sikker på, at disse våben vil komme i brug; og en krig kan jo komme på så mange måder. Man havde før 1914 den opfattelse — jeg har selv læst om den i en bog om samfundslære, forfattet af P. Munch — at eftersom der i Europa var to lige store militæralliancer, nemlig Triplealliancen og Tripleententen, så kunne en krig ikke udbryde, for de var lige stærke. Det viste sig, at krigen kom alligevel og formentlig ikke udelukkende, fordi man havde disse to militæralliancer, men også fordi man havde disse to militæralliancer.

Jeg tror ikke, at militæralliancer er et middel til at sikre freden; de kan være et middel til at sikre freden i et kortere eller længere tidsrum, men de indebærer i sig selv kimen til krig. Jeg tror ikke, oprustning er et middel til at sikre freden; jeg tror, at oprustning i sig selv bærer kimen til krigens udbrud, og selv om jeg ikke kan overskue alt, hvad der kan ske i den retning, kan jeg i hvert fald — også på baggrund af visse erfaringer, vi har gjort — sige mig selv, at selv om man forudsatte, at alle de stats-

mænd, der har afgørelsen i deres hænder, er meget betænksomme, intelligente og ansvarsbevidste, så kan der komme krig alligevel. Den kan udbryde ved en fejltagelse, ved at der bliver trykket på en forkert knap. Den kan udbryde ved en provokation, ved at mindre ansvarsbevidste statsmænd eller ansvarsløse militarister slipper den løs, og den kan — så forfærdelig er situationen i verden, og derfor må det siges med disse grove ord — den kan også udbryde, hvis der er nogen på afgørende kommandoposter, som en aften har drukket sig lidt for fuld.

Tillad mig at erindre om dengang, vi i efteråret 1956 havde krigen mellem England, Frankrig og Israel på den ene side og Ægypten på den anden side, krigen om Suez. På et givet tidspunkt, i en aftentime, gik alle NATOs atombombebærende maskiner på vingerne i Europa og satte kursen mod øst. Planerne var udarbejdet. Hver maskines besætning havde sine ordrer og vidste, hvor de skulle flyve hen og kaste deres atombomber; men der var et forbehold i ordren. De fik ordre til at starte, og når de nærmede sig den grænse i Europa, man populært kalder jerntæppet, så skulle de cirkle rundt og vente, indtil de enten fik bekræftelsesordre på at gå videre og kaste bomberne eller tilbagekaldelsesordre. Tilbagekaldelsesordren kom heldigvis, men hvorfor var de gået på vingerne? Fordi der til NATOs hovedkvarter i Frankrig var indløbet en melding fra Tyrkiet om, at store eskadrer svære sovjetiske flyvemaskiner — om det var bombemaskiner eller transportmaskiner kunne man ikke afgøre — var iagttaget på Tyrkiets radarskærme flyvende hen over tyrkisk territorium med kurs mod syd, formentlig mod Suez. Det var på et tidspunkt, da Sovjetunionens regering offentligt havde proklameret, at den agtede at gribe ind i konflikten i Suez og jage englænderne og franskmændene ud, hvis de ikke trak sig frivilligt tilbage.

Denne melding fra de tyrkiske observationsposter kom til Paris, og generalstaben i NATO gav ordre til, at flyvemaskinerne med deres last af atombomber skulle starte, og hver af dem havde som sagt sit mål, hvorover atombomberne skulle kastes. Inden ordre nr. 2 til maskinernes besætning skulle afgives, indløb der en melding til NATOs